

տաղի և բազմաթիւ խուժանն այդ թաղերու մէջն ալ խուժեց, սակայն իր առաջը թափուր տուններ և անպաշտպան ապրանքներ միայն գտաւ, մարդիկ քաշուած էին, եթէ չը լինէր ընդդիմադրութիւնն, երբէք տարակոյս չը կայ որ բոլոր Վանայ ժողովուրդը յոռեգոյն կերպով վիճակակից պիտի լինէր Հայկազանքի և գիւղերու ու գաւառներու ժողովրդեան:

Խուժանն և կռաւարութիւնը դիակներու հետ ալ խիստ անգթաբար վարուեցան, Բացի Հայկազանքէն ուր 100-ի չափ դիակներ միայն թաղել տրուեցան, միւս դիակներն գրեթէ ամբողջովին և օրերով անթաղ մնացին տուններու այգիներու, գաշտերու և փողոցներու մէջը, կեր լինելով շներու և թռչուններու, Բազմաթիւ դիակներ ալ թիւրքերու միջոցաւ լեցուած են հայ տանց ջրհորներուն մէջը, յորս կը մնան ցարդ, հայոց խմած ջուրն ալ ապականելու և անխմելի ընելու դիտաւորութեամբ:

Երկուշաբթի երեկոյեան, խաղաղութեան վերահաստատման հրատարակութենէն յետոյ, տեսանք Վարագի. ս. Խաչի և Կարմաւորի վանուց, Ըուշանց և այլն գիւղերու հրդեհներու մինչ երկինքը բարձրացող ծուխերը, որոնք հրդեհուած էին հայ անձնապաշտպան փախստականներուն հետապնդելու պաշտօնով քաղաքէն վերադարձուցուած համիդիէներու կողմէն: Միևնոյն ժամանակ հասաւ նաև Արձակ բազմահայ գիւղի կոտորածէն փախող այրիացած և որբացած հարիւրաւոր կիւն և տղայներն, բոկոտն, տկոզ, հերարձակ և փռելից, ոմն աւաղելով իւր այրը ուրիշ մը իւր եղբայրը, մին ողբալով իւր հայրը, միւսն իւր ազգականը . . . Ասոնց ընծայած աղիողորմ տեսարանը մեր գրիչը կը զժուարանայ նկարագրելու: Հն որհչիւ վեհ. Սուլթանին խաղաղութիւն վերահաստատուած է:

ՊԵՏՏՈՆԱԿԱՆՔ.

ՔԱՂՈՒԱՌՔ Ի ԿՈՆԴԱԿԱՅ ՎԵՀԱՓԱՌ
ՀԱՅՐԱՊԵՏԻ.

Կոնդակ յանուն պ. Գրիգորի Այվազեանց Բազուեցւոյ վասն նուիրանաց նորա յօգուտ եկեղեցւոյն Սարուշէն գեղջ՝ ոյր ուսումնարանին կարգեցաւ պատուաւոր խնամակալ. թ. 1430:

— Ծանուն Գարրիէլ քահանայի Բախըրեան Աստրախան քաղաքի, որով շնորհեցան նմա իրաւունք կամիլաւայի, ըստ միջնորդութեան Գեր. Թեմակալի վիճակին Տ. Արիստակէս Արքեպիսկոպոսի. թ. 1431:

— Ծանուն սինօդի ս. Էջմիածնի, որով պատուիրեցաւ տալ զմնացեալ գումարն հանդ. Աղուանեան եպիսկոպոսի Տ. Գիւտ քահանայի Աղանեան, զի վճարեցէ զմնացեալ գինս նորոգ զնեալ մեքենայից Տպարանի Մայր Աթոռոյ և վասն ճանապարհածախուց նոցին. թ. 1433:

— Ծանուն Սինօդի, որով պատուիրի զրի ի տումար ելեւմտից Մայր Աթոռոյ զ 4000 ռուբլիսն, առաքեալս ի խորհրդոյ եկեղեցեաց Ս. Պետերբուրգի, վասն պահելոյ զ 20 որդեգիրս ի Ծմմարանի, իսկ 1000 ռուբլի պահել յաւանդ վասն ուսումնաւարտ սանուց, որք ունին հրահանգիլ ի բարձրագոյն կրթութիւնըս. թ. 1434:

— Օրհնութեան յանուն տիկին Շողակաթի Մելիքեան Բազուեցւոյ վասն նուիրելոյ նորա 14000 ռուբլիս 12000 յանուն Ծմմարի և 2000 ի տրամադրութիւն Շորին Սրբութեան. թ. 1435:

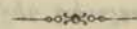
— Ծանուն Առաջն. Տեղապահին Ատրպատականի Տ. Յովսէփ վարդապետի Սարաջեան, լինել հրահանգ վասն խորհրդոյ պատկի. թ. 1436:

— Օրհնութեան յանուն պ. Համբարձումայ Մելիքեան Բազուեցւոյ. թ. 1444:

— Ծանուն Ժողովրդեան Բազու քաղաքի, վասն ընտրութեան քահանայից. թ. 1445:

— Ծանուն Տ. Գիւտ քահանայի Աղանեան, որով պատուիրի ստանալ հետգհտէ ըզնորոգ զնեալ մեքենայս տպարանի Մ. Աթոռոյ և հասուցանել ի Ս. Էջմիածին. թ. 1448:

— Օրհնութեան յանուն պ. Աղեքսանդրի Մանթաշեանց ի Տփլիս. թ. 1462:

ՈՒՍՈՒՄՆԵՐԱՆԱԿԱՆ ՎԱՐՁ. ՅԱՆՉՆԱԺՈՂՈՎ.

Մուծեալ են ի ցուցակ ուսուցչաց՝

Պ. Գրիգոր Ծսայեան	Ծ. Կարգի
Օր. Սոփիա Արովեանց	Ժ. « »
Օր. Եղիսաբէթ Բարալեանց	Ժ. « »
Տիկ. Կատարինէ Պաշտպան Մամիկոնեանց	ԺԱ. « »

Գրք ոյ կն բնագիտութեան

Պ. Զաքարեայի Գրիգորեանց մուծեալ է ի շարս օժանդակ ընթերցանելի գրեանց աշակերտաց ծխական դպրոցաց ազգիս: